

LÆR BOGSTAVER MED TEGN

Materialecentret 2016

Da jeg for mange, mange år siden skulle sætte skolebegyndere ind i læsningens univers, brugte jeg alle mulige indfaldsvinkler for at børnene kunne lære bogstaver: den auditive, den **visuelle**, den **kinæstetiske** og **taktile**.

Vi skrev bl.a. bogstaver på ryggen af hinanden, havde bogstaver i sandpapir, hvor man kunne trace, formede bogstaver i modellervoks og tegnede bogstaver i sand.

Samt artikulationssted og måde - læs "mundaflæsning".

Men vi brugte ikke håndalfabetet.

For nylig kunne man læse en artikel i Kristeligt Dagblad, der handlede om, at flere forældre bruger tegnsprog for at tale med deres *ikke* hørehæmmede småbørn. Professor Elisabeth Engberg-Pedersen, der forsker i børnesprog og dansk tegnsprog, ser ikke umiddelbart en sammenhæng mellem normalhørende småbørns sprogudvikling og brug af babytegn. Forskningen på dette område er meget usikker og i en hvis grad på anekdoteplanet. Under alle omstændigheder er der et problem, hvis tegnene bruges alene og uden ord.

Jeg havde engang en kollega, hvis barnebarns navn jeg af en eller anden årsag havde svært ved at huske. Her oplevede jeg ofte, at hvis jeg først fik lavet håndtegnet til begyndelsesbogstavet, så kom navnet på mine læber.

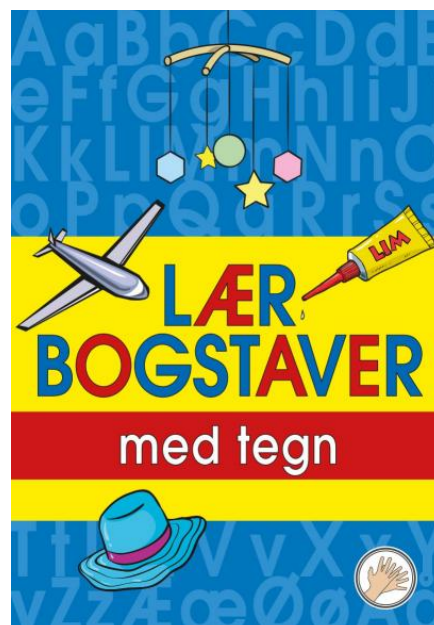
Igen blot en anekdote.

LÆR BOGSTAVER MED TEGN er et arbejdshæfte, som vi kender dem fra utallige læsebegynder systemer:

For hvert bogstav er der et stort og lille øvebogstav, som man skriver oven på. Dernæst linjer med **bogstavhuse**, så bogstaverne skrives rigtigt i forhold til, hvad der skal være under og over midterstregen, noget som for mig er vigtigt, idet jeg ser børn med høretab, der bruger børnestavning = stav som du vil og som *skriver* fuldstændig håbløst med hensyn til *bogstavernes størrelse og placering*. Jeg har for nyligt siddet med forstørrelsesglas for at tyde en 11-årigs skrevne historier. Men måske er det bare mine øjne? Muligvis er det håndskrevne sprog snart fortid, alligevel tror jeg på, at processen med at skrive bogstaver og i det rigtige størrelsesforhold er vigtig, fordi der sættes spor i hjernen.

I LÆR BOGSTAVER MED TEGN skal eleverne lære bogstaverne i alfabetet/ håndalfabetet aflæse og lave bogstavtegn
aflæse og lave håndalfabet tegn
skrive små og store bogstaver i hånden
få et forhold mellem sproglyd og bogstaver
kunne tegne en tegning til et bogstav.

På alle bogens højresider er der konsonanter / vokaler i den rigtige farve, tegninger af ting, der begynder med f.eks. "æ", samt en tegning af en dreng eller pige, der laver et håndtegn.

På nogle få af tegningerne, ser man en mund, der viser artikulationsstillingen eller noget i den retning?

Jeg ville have elsket, hvis de tegnede børn var erstattet af *fotografier med tydelige mundstillinger*. Så havde der været et ekstra parameter at arbejde med. Og endelig er litteraturhenvisninger med til at gøre det lettere at søge efter mere materiale, der er understøttende for den voksnes forberedelse og tankeaktivitet. Da der bliver mindre forberedelsestid til lærere, er det vigtigt, at de får så megen hjælp som muligt fra det enkelte undervisningsmateriale. - f.eks. henvisninger til, hvor man kan se tegnene blive udført.

Tegningerne er klare og tydelige, men de skal være lette at relatere til bogstavet, da nogle af de børn der formodes at skulle bruge materialet, kan have andre problemer end blot hørenedsættelse. Hvad kender børn bedst en "uro" eller en "ugle"? Et "pas" eller en "pingvin" / "pindsvin"? Under O er jeg forvirret. Er det "os"? Kender alle 5-6 årige "de olympiske lege"? Dyret under E, jeg stiller min uvidenhed til skue. Hvad er det? Hvad kalder børn billedet under T? Siger de "tv" eller "fjernsyn"? Lige her hvor det handler om lyd genkendelse, synes jeg det er vigtigt med entydighed i tegningerne. (Ellers elsker jeg, at der arbejdes med udfordringer, dobbelthed og Theory of Mind.) Et hæfte lavet på en lækker papirkvalitet, der gør det indbydende at gå i gang med skrive og tegneaktiviteterne.

Det kunne være spændende at se, hvordan en almindelig klasse, med den vifte af børn, der er i klasserne, ville kunne arbejde med håndalfabetet. Her kunne det være spændende at lave et forsøg.

Husk at materialet er gratis for dem, der abonnerer på materialer fra Materialecentret.

April 2017
Birgitte Franck